

عدد، نماد، اسطوره

آرش نورآقایی

www.ketab.ir

سرشناسه : نورآقایی، آرش، ۱۳۵۳ -

Nooraghayee, Arash

عنوان و نام پدیدآور : عدد، نماد، اسطوره/ آرش نورآقایی.

مشخصات نشر : تهران: افکار جدید، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری : ۲۴۲ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۶۵۶-۴

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : چاپ قبلی: شرکت نشر نقد افکار، ۱۳۸۸.

موضوع : سمبولیسم اعداد

Symbolism of numbers

اعداد در هنر

Numbers in art

رده بندی کنگره : BF۱۶۲۳

رده بندی دیویی : ۳۳۵/۱۳۳

شماره کتابشناسی ملی : ۷۳۴۵۴۰۵

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

افکار جدید

عدد، نماد، اسطوره

آرش نورآقایی

چاپ و صحافی: پردیس دانش

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۵۶۵۶-۴

نشانی: خیابان نواب صفوی شمال، نبش آذربایجان، جنب ایستگاه متروی نواب،

برج گردون، ورودی شمال، طبقه ۹، واحد ۹۰۳

کدپستی ۱۳۱۹۶۵۳۸۸۶ - تلفن دفتر و دورنگار: ۶۶۳۸۳۳۱۸

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

NashreAfkar.com

NashreAfkar@gmail.com

@NashreAfkar

@NashreAfkar

Fidibo.com/nashreafkar

Taaghche.ir/nashreafkar

نشر افکار

۸۵۰۰۰ تومان

فهرست

۱۳	مقدمه.....
۱۷	رابطه انسان با اعداد.....
۱۸	اعداد و خدایان.....
۱۹	بخش اول.....
۱۹	اعداد.....
۲۳	دایره: مفاهیم و نمادهای مربوط به آن.....
۲۹	یک.....
۴۸	چهار.....
۶۵	پنج.....
۷۲	پنج انگشت.....
۷۵	شش.....
۸۱	اوروبوروس.....
۸۲	شمعدان یهودیان (منوراه).....
۹۱	ده.....
۹۴	بازده.....
۹۹	سیزده.....
۱۰۳	چهارده.....
۱۰۷	بیست.....
۱۰۸	بیست و یک.....
۱۰۹	بیست و دو.....
۱۱۱	بیست و چهار.....
۱۱۲	سی و دو.....
۱۱۳	سی و سه.....
۱۱۵	سی و شش.....

۱۱۶	چهل
۱۱۸	چهل و نه
۱۱۹	شصت و چهار
۱۲۰	هفتاد و دو
۱۲۴	نود و نه
۱۲۵	صد و هشت
۱۲۸	ده هزار
۱۳۰	بخش دوم
۱۳۲	اخوان الصفا و اعداد
۱۳۳	اعداد در تسبیح
۱۳۴	اعداد در چاکراها
۱۳۵	اعداد در دین مانوی
۱۳۶	نقش اعداد در میان مزدکیان
۱۳۶	اعداد در قصه‌های پریان
۱۳۸	عدد هفت و هفته در ایران قدیم
۱۳۹	مکتب و اعداد فراماسونری
۱۴۱	قبالا (کابالا) - KABBALAIL, CABALA (تصوف یهود)
۱۴۳	نقش اعداد در مکتب فراماسونری
۱۴۹	گونیا
۱۵۰	پرگار
۱۵۳	نمادگرایی اعداد در قرون وسطی
۱۵۴	یک، منشأ (سرچشمه)
۱۵۴	دو و ثنویت
۱۵۴	سه و تثلیث
۱۵۶	چهار و کاتبان انجیل (چهار انجیل نویس)
۱۵۷	صلیب
۱۵۷	پنج داغ (زخم صلیب)
۱۵۷	پنج پر
۱۵۷	هفت فضیلت و هفت رذیلت
۱۵۹	هشت و غسل تعمید

۱۵۹	نه دسته از فرشتگان
۱۵۹	ده سپهر SEPHEROTH
۱۵۹	دوازده رسول
۱۵۹	سیزده و بدشگونی (بداقبالی)
۱۶۰	چهل و بداقبالی باز هم بیشتر
۱۶۰	۶۶۶ عدد وحش (سبعیت)
۱۶۱	اعداد در میان زرتشتیان
۱۶۸	اعداد در شمنیسم
۱۶۹	نقش اعداد در شمنیسم
۱۷۲	ضمائم
۱۷۴	اعداد و حروف
۱۸۴	نماد شناسی اسکناس یک دلاری
۱۹۱	چهار موجود مقدس
۱۹۷	نماد حیوانات در ابوالهول
۱۹۸	ابوالهول ایرانی
۱۹۹	نمادها
۲۰۲	تحقیقی پیرامون پنج روز آخر سال
۲۲۵	جشن های مشابه با نوروز و اتفاقات مربوط به نوروز

«خداوند عددی است که به بشر ودیعه داده شده

که تنها قابل درک از طریق استدلال است

نه قابل تظاهر و نمایش»

(بالزاک)

مقدمه

شاید بتوان گفت که در دنیای باستان هر چیزی مقدس بود یا نامقدس، جزو توت‌ها قلمداد می‌شد یا جزو تابوها، در حریم‌ها قرار می‌گرفت یا در حرم‌ها، فضیلت محسوب می‌شد یا ردیلت، مبارک بود یا نجس و بالاخره خیر بود یا شر. این موضوع در رابطه با اعداد هم صدق می‌کرد.

در بیشتر سنت‌ها و فرهنگ‌ها اعداد و اشکال از تقدس و شومی و همچنین کارکردهای خاصی برخوردار بوده‌اند، تا جایی که امروزه هم از اهمیت آن‌ها کاسته نشده است.

برای مثال، در برخی فرهنگ‌ها خصوصاً بابلی، هندو و فیثاغورثی، عدد اصل بنیادینی است که جهان عینی حاصل آن است و منشأ همه چیزها و هماهنگی نهفته در عالم به شمار می‌رود. در فلسفه هرمسی دنیای اعداد و دنیای منطق یکی انگاشته شده‌اند و اعداد صرفاً کمیت نیستند بلکه کیفیاتی نمادین به شمار می‌روند.

فیثاغورث و یارانش اعتقاد داشتند که همه نمودهای جهان، چه زمینی و چه آسمانی بازتابی از اعداد هستند. از نظر افلاطون اعداد مظهر هماهنگی عالم‌اند و از نظر ارسطو، عدد منشأ و جوهر همه چیز است. در فلسفه یونانی اعداد فرد، مذکر و اعداد زوج، مؤنث‌اند و این بدان معناست که اعداد جنسیت دارند یا به عبارتی آن‌ها را دارای شعور فرض می‌کردند. همچنین تعداد قربانی شوندگان برای ایزدان آسمانی،

فرد و برای ایزدان زمینی زوج بود.

در انجیل، از روز ازل تا روز رستاخیز Apocalypse، تأکید روی اعداد به خصوص ۳، ۴، ۷ و ۱۲ دیده می‌شود. در دست‌نوشته‌های هندوها اوپانیشادها (Upanishads)، وداها (the Vedas) و غیره، اعداد به خصوص ۱، ۳ و ۷ اساس هر مناجاتی قرار گرفته‌اند. سیستم مشابهی که vach یا گفته‌های مقدس زرتشت است نیز بر همین مبنا قرار گرفته است. بنابراین درک کامل ادیان بدون آگاهی از مفهوم اعداد در کتب مقدس آن‌ها، شاید امری ناممکن نباشد اما به هر حال کامل نیست.

در تاریخ تفکر بشر، عددشناسی و حتی ستایش اعداد هم دیده می‌شود و می‌توان گفت که طالع‌بینی، ستاره‌شناسی، کیمیاگری و علوم از این قبیل، نیز هرکدام به نوعی احتیاج به عددشناسی داشته‌اند.

نکته جالب این است که تقدس و ارزش اعتقادی اعداد در نزد ملل مختلف یا در زمان‌های مختلف، متفاوت بوده است. به عنوان مثال مسیحیان اعداد چهار و هفت را مقدس می‌شمردند. بابلی‌ها و ایرانی‌ها، شصت و مضارب شصت را ترجیح می‌داده‌اند.

بابلیان و فیثاغورثیان عدد را می‌پرستیدند و توجه داشتند که مبدا عددی را فراموش کنند و آن را بیازارند.

در فرهنگ اسلامی و ایرانی نیز با معنی اعداد آشنا هستیم که البته ممکن است با ارزش‌های موجود در جوامع و فرهنگ‌های دیگر مطابقت نداشته باشند. این گونه موارد را در متن توضیح داده‌ایم.

امروزه نیز کسانی هستند که ادعا می‌کنند به علم اعداد و حروف واقف‌اند و دست به پیشگویی می‌زنند. نگارنده مطلبی را به این مضمون در یک مجله علمی مطالعه کردم که تعدادی محقق سعی کرده بودند با اعداد و تشکیل یک معادله خاص، رابطه‌ای برای ازدواج (موفق یا ناموفق بودن) به دست بیاورند. حتی انیشتین هم سعی داشت که به یک معادله عمومی و جهان شمول برسد که با آن بتوان همه پدیده‌های جهانی را توضیح داد و تفسیر کرد و پر واضح است که نظیر چنین معادلاتی با تبدیل شدن کیفیات به کمیات یا همان اعداد شکل می‌گیرند.

از طرف دیگر، وقایع بسیاری که در ماوراء درک بشر اولیه قرار داشتند، او را بر آن داشتند تا برای بیان اندیشه‌ها و دریافت‌هایش نظامی از علائم گوناگون ابداع کند. این علائم که به "نماد" تبدیل شده‌اند در حقیقت گویای چیزی فراتر از معنای آشکار و مستقیم خود هستند.

نمادها همچون اعداد، امروزه نیز نقش مهمی در زندگی و البته ناخودآگاه انسان دارند و تفسیر این نمادها یکی از دغدغه‌های روانشناسان بزرگی همچون فروید و یونگ بوده است.

از آن‌جا که اعداد فقط برای شمارش نیستند، بلکه از ایام قدیم با نمادها در ارتباط تنگاتنگ بوده‌اند و تفسیر اعداد یکی از قدیمی‌ترین علوم در بررسی نمادها محسوب می‌شود، از این رو، این کتاب سعی داشته که اعداد و اشکال را از لحاظ اسطوره‌ای و تفسیرهای نمادینی که در رابطه با آن‌ها وجود دارد مورد بررسی قرار دهد.

لازم به ذکر است که از میان تمامی اعدادی که در فرهنگ‌های مختلف، معانی خاصی دارند، چندین عدد طبیعی بین ۰ تا ۱۰۰۰۰، به علاوه یک عدد اعشاری انتخاب و به تناسب حوصله خوانندگان محترم، شرح داده شده‌اند. در آخر، اذعان می‌شود که مطالب این کتاب به هیچ وجه کامل نیستند، اما سعی شده که مستند و قابل دفاع باشند.

آرش نورافایی